

Esgarrapada

(ALDC, I, 163. Una esgarrapada)

Els tipus lèxics més estesos són *esgarrapada* i *esgarrinxada* al Principat, *arrap* i *rapada* al País Valencià, Menorca, Eivissa i l'Alguer, i *rapinyada* a Mallorca. Del verb *esgarrapar*, encreuament de *esgarrar* (der. de *garra* < cèltic *GARRA 'part baixa de la cama') amb (*ar*)*rapar* (< gòtic *HRAPON 'arrabassar, arrencar, estirar pels cabells'), van resultar el postverbal *esgarrap* i el derivat *esgarrapada* (var. *engarrapada*, amb canvi de prefix). *Esgarranxada* deriva del verb *esgarranxar*, format de *garranxa*, -o 'bastó amb branquillons' (< *garra* encreuat amb *ganxo*); coneix les variants *engarranxada*, amb canvi de prefix, *esgarrinxada*, per assimilació de la *a* a la consonant palatal; de la mateixa família de *garra* és el verb *esgarrar* que dona el postverbal *esgarrany* i el derivat *esgarrinyada* (< *esgarranyada*, per assimilació de *a* a la nasal palatal, com *esgarrinxada* < *esgarranxada*). El verb *rapar* (o *arrapar*), d'origen gòtic, ha donat origen al postverbal *arrap* i al derivat *rapada*. *Arpada* deriva de *arpa* 'instrument proveït de ganxos (cf. semblantment *àrpiets*, *arpiots* 'eines agrícoles amb

puntes'); mà armada d'urpes' (< francic HARPA 'rascle; arpa musical'). *Rapinyada* és un derivat de l'antic *rapina* (< llat. RAPINA, de RAPERE 'arrabassar; reptar') que genera el verb *rapinar* convertit en *rapinyar* per atracció de verbs en -inyar com *furguinyar*, *esgatinyar*, etc. La influència forana es reflecteix en els mots *sarpada*, derivat del cast. *zarpa*, i *aranyada* (amb *aranyó*), fill del cast. *arañar*. *Grifada* (6) és resultat del contacte amb l'occità *grifada*, derivat de *grifar* 'donar urpades' i en deuen ser modificacions *garrafada* (1, 5), *garrifinyada* (8) i *esgrapinyada* (13), aquest amb la complicitat de *grapa* 'urpa'; els quatre, esquitxats pel Rosselló. L'*arpada*, que ja hem vist, esdevé *urpada* (96) per homonimització amb *ungla*, i aquest mot és la base del derivat *unglada* (81, 83, 137). *Rascanyada* (125, 136, 139) deriva de *rascar* (< llat. vg. *RASICARE, format sobre RASUS, participi de RADERE). El verb *farrancar* (85) 'donar una esgarrapada' s'uneix a *rap* i *rapada* (pron. *rapara*) en alguerès.

